

04.04.2022

Викладач: **Малець Наталя Олексіївна**

Предмет: **Живопис**

Група № **41**

Урок № **17-18**

Тема уроку: Жанри живопису.

Мета уроку: освітня: закріпити знання учнів у вивченні живопису ;

виховна: виховання акуратності;

розвитку: логічного та аналітичного мислення, просторової уяви.

Тип уроку: практична робота.

Обладнання та засоби навчання: презентація, картки-завдання

ХІД УРОКУ

ЖАНР (франц. від лат. – рід, вид)- стійкий різновид художнього твору, що склався історично. В образотворчому мистецтві основні жанри визначаються за предметами зображення.

Натюрморт – жанр, спрямований на зображення речей, що оточують людину в реальному побутовому середовищі.

Натюрморт (від франц. “ nature morte” – мертва природа) – жанр, який присвячений зображенню оточуючих людину речей, які розміщені, як правило, у реальному побутовому середовищі та композиційно організовані в єдину групу.

Спеціальна організація мотиву (так звана постановка) – є одним з головних компонентів образної системи цього жанру .Крім неживих предметів (наприклад, предметів домашнього споживання) в натюрморті зображують об'єкти живої природи, які ізольовані від природних зв'язків і тим самим перетворені в річ (наприклад, риба на столі, квіти у вазі і тому подібне). Натюрморт характеризує не тільки речі самі по собі, але й соціальне положення, зміст і спосіб життя їх володаря, породжують численні асоціації та соціальні аналогії. Історично появу натюрмарту пов'язують із виникненням реалізму в живописі, з розвитком його пізнавальних і технічних можливостей, з опануванням засобів відтворення в картині різноманітності оточуючого світу.

Натюрмортні мотиви як деталі тематичних композицій зустрічаються ще в мистецтві Давнього Сходу і античності. Але становлення натюрмарту як самостійного жанру відбувається лише в новий час, коли у творчості італійських і особливо нідерландських майстрів Відродження розвивається увага до навколишнього світу.

Епоха розквіту натюрмарту – XVII століття. Різноманіття його типів і форм у цей час пов'язане з розвитком національних реалістичних шкіл живопису.

Найбільш поширеними темами цього жанру були квіти, овочі, фрукти, подарунки моря посуд та інше.

У середині XVIII століття в період остаточного складання академічної ієрархії жанрів виник термін “nature morte”, що відобразив зневажливе ставлення до цього жанру прихильників академізму, які надавали перевагу жанрам, змістом котрих була “жива натура”, тобто історичний, батальний жанри, портрет.

У XIX столітті долю натюрморту визначали провідні майстри живопису, які, працюючи в багатьох жанрах, залучали і його до боротьби естетичних поглядів та художніх ідей (Ф.Гойя в Іспанії; Е. Делакруа, Г. Курбе, Е. Мане у Франції та інші).

У вітчизняному мистецтві натюрморт з’явився в XVIII століття разом з установленням світського живопису, який відтворював пізнавальний пафос епохи і намагався правдиво і точно передати предметний світ. Наступний розвиток цього жанру протягом значного періоду носив епізодичний характер. Самостійного значення він набуває на межі XIX та XX століть. До кращих зразків натюрморту цього періоду відносять роботи М.О.Врубеля, К.О.Коровіна, І.Е.Грабаря, які витончено відтворювали історично-побутовий характер речей.

Тяжінням до підвищеного естетизму оточуючих людину речей характерезуються натюрморти сучасних українських майстрів: А.Г.Петрицький.Піони; М.А.Шелюто.Натюрморт з суницями; Л.Ю.Крамаренко.Натюрморт із самоваром; С.Ф.Шишко.Соняшники; Т.О.Хитрова.Хліб; О.О.Шовкуненко.Осінні квіти; та інші.

Пейзаж – жанр, в якому основним об’єктом зображення є природа: види місцевості, архітектурні споруди, мости, морські види (марини) і т.п.

Пейзаж (від франц. “paysage” – місцевість, край)- жанр живопису, який присвячений зображенню натуральної (дикої) або в тій чи іншій мірі зміненої людиною природи. У пейзажі відображаються реальні або уявні різновиди місцевостей, архітектурних будов(міський, архітектурний пейзаж – ведута), індустріальних споруд(індустріальний пейзаж), морських видів(маріна) та інше.

У творчості майстрів живопису пейзаж часто служить фоном творів інших жанрів. Зображуючи явища і форми природного оточення людини, художник виражає і своє ставлення до природи, і сприймання її сучасним йому суспільством. У силу цього пейзаж набуває емоційності та ідейного змісту. Така чуттєво переконлива тенденція щодо тлумачення світу починає осмислюватися

західно-європейськими художниками ще в XIII-XV століттях (Джотто, А.Лоренцетті в Італії, Х.і Я. Ван Ейку Нідерландах; К.Віц, Л.Мозер у Швейцарії і Німеччині та інші).

Як самостійний жанровий різновид пейзаж розвинувся в мистецтві Відродження. Якщо до цього часу майстри живопису взагалі не писали пейзажі з натури, а частіше за все “вигадували” їх, то художники відродження звертаються до безпосереднього вивчення натури. Ними визначаються принципи перспективної побудови пейзажного простору, використовуються концепції реалістичності законів світогляду(А. Мантеньї, П.Уччелло, П'єро делла франческа, Леонардо да Вінчі, Тіціан та інші).

У мистецтві класицизму закріплюється система умовної, кулісної 3-планової композиції: перший план неодмінно повинен бути написаний у коричневих тонах, другий – у зеленуватих, третій – у блакитних. Таким чином, оформлюються принципи “ідеального” пейзажу. Але поряд з цим він стає носієм високого етичного змісту(особливо в творчості Н.Пуссена, К.Лорена, П.П. Рубенса, Д.Веласкеса, Рембранда та інших). Елементи живопису з натури, на відкритому повітрі (пленер), відзначають пейзажі цих майстрів надзвичайною свіжістю сприймання.

У кінці XVIII і першої половини XIX століть у пейзажі переважають тенденції романтизму. Художники зближували життя людської душі з життям природи, вбачаючи в природному середовищі засіб для виправлення моральної і соціальної недосконалості людини. Вони виявляли особливу чуйність до індивідуальної неповторності стану природи й своєрідності національних ландшафтів.

У вітчизняному пейзажі XIX століття романтичні традиції відіграють провідну роль (особливо у творчості М.М.Воробйова, І.К.Айвазовського). На другу половину століття припадає розквіт реалістичного пейзажу, тісно пов'язаний із діяльністю передвижників. Художники звертаються до рідної природи, мотиви якої відрізняються особливою монументальністю та епічним розмахом (Л.Л.Каменів, М.К. Клод, І.І.Шишкін), ліричною насиченістю (О.К.Саратов, С.І.Світославський, С.І.Васильківський, П.О.Левченко, М.К.Лимоненко), драматичною напругою (Ф.О.Васильєв). Романтичні тенденції зберігаються у творчості А.І. Куїнджі, який поєднував пристрасть до сильних ефектів освітлення з декоративним тлумаченням картинної площини. М'яке споглядання, скорбота притаманні пейзажам В.Д.Поленова і особливо І.І.Левітана.

У ХХ столітті реалістичні традиції пейзажу тісно переплітаються з впливом імпресіонізму і “модернізму”. Одні майстри зберігають і розвивають реалістичні традиції другої половини ХІХ століття, інші – намагаються знайти більш стійкі риси того чи іншого ландшафтного мотиву, треті – за допомогою контрастних, святкових або драматично напружених, кольорових співзвучно підкреслюють внутрішню динаміку ландшафту та інше.

Виконаний конспект надіслати на ел.пошту: maletz_natasha@ukr.net